ROLUL TAXELOR ECOLOGICE ÎN TIMP DE RĂZBOI ȘI ÎN PERIOADA CONFLICTELOR MILITARE

THE ROLE OF ECOLOGICAL TAXES IN TIME OF WAR AND DURING THE PERIOD OF MILITARY CONFLICTS

CZU: 336.226:574:355.4 **https://doi.org/10.59295/spd2024j.97**

Aliona MEDVEȚCAIA,
ORCID: 0009-0000-2292-3664
e-mail: aliona.medvetcaia@usm.md; e-mail: aliona.bunic.medvetcaia@gmail.com
Universitatea de Stat din Moldova

Summary. *War and taxes have always been closely related. Military conflicts require significant financial resources, leading to changes in fiscal policy. Introducing new taxes and increasing existing taxes are necessary measures to finance the war effort.*

In the context of war, the impact of environmental taxation becomes even more complex, given the devastating environmental consequences and the need to finance military spending. After the end of the Second World War, many European countries were faced with the need to restore natural resources, which led to the introduction of environmental taxes. Environmental taxes were introduced after the wars in Yugoslavia, Iraq and Afghanistan.

Wars have a huge impact on taxation as pollution and destruction of natural resources (forests, water resources and agricultural land) tax increases.

The research methodology is based on the synthesis of bibliographic sources on the topic of the work, the systematization of approaches regarding ecological taxation in different countries, especially during the wars.

To effectively implement wartime environmental taxes, it is necessary to implement the flexible fiscal framework that takes into account the specifics of the conflict as well as permanent international cooperation.

Key words: *friendly practices, damage reduction, war, environmental taxes.*

Rezumat. *Războiul și impozitele au fost întotdeauna strâns legate. Conflictele militare necesită resurse financiare semnificative, ceea ce duce la schimbări în politica fiscală. Introducerea de noi taxe și creșterea taxelor existente sunt măsuri necesare pentru finanțarea eforturilor de război.*

În contextul războiului, impactul impozitării ecologice devine și mai complex, având în vedere consecințele devastatoare asupra mediului și nevoia de finanțare a cheltuielilor militare. După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, multe țări europene s-au confruntat cu necesitatea restabilirea resurselor naturale, ceea ce a dus la introducerea taxelor de mediu. Taxele de mediu au fost introduse după războaiele din Iugoslavia, Irak și Afganistan.

Războaiele au un impact enorm asupra impozitării pe măsură ce poluarea și distrugerea resurselor naturale (păduri, resurse de apă și terenuri agricole) impozitul crește.

Metodologia cercetării se bazează pe sinteza surselor bibliografice pe tema lucrării, sistematizarea abordărilor privind impozitarea ecologică în diferite țări, în special în perioada războaielor.

Pentru a implementa în mod eficient taxele de mediu în timpul războiului, este necesar implementarea cadrului fiscal flexibil care să țină cont de specificul conflictului precum și cooperarea internațională permanentă.

Cuvinte-cheie: *practici prietenoase, reducerea daunelor, război, taxe ecologice.*

INTRODUCERE

Motto: *Pe lumea asta nimic nu e sigur. Excepție fac moartea și taxele.*
Benjamin Franklin

Societatea omenească nu s-a aflat niciodată într-o stare de normalitate. Războiul reprezintă una dintre formele ale conflictualității oamenilor. Lumea nu are prea multe lucruri de făcut, în afară de acceptarea faptului că războiul face parte din viața ei şi că trebuie să-l facă mai puțin distrugător şi periculos.

Războiul reprezintă vârful unei crize, unei situații conflictuale, în condiții favorabile, adică într-un mediu politic, economic, social şi militar, intern şi internațional, complex, contradictoriu, extrem de tensionat, cu numeroase probleme nerezolvate şi cu evoluții haotice şi imprevizibile[2,p.7].

Războiul are capacități distructive, cu implicații atât asupra prezentului, cât și asupra viitorului omenirii. Având la bază diverse motive, precum dorința de expansiune teritorială sau de apărare în fața unor amenințări, diferențe de natură etnică, religioasă sau multe alte cauze declanșatoare de conflict, nu pune niciodată accentul pe om, ignorând în totalitate viața acestuia. [1,p.479].

Omenirea s-a confruntat pe parcursul existenței sale de prea multe ori cu fenomenul complex denumit „război", i-a cunoscut și îndurat efectele devastatoare și impactul negativ care i-au scris istoria și marcat parcursul. Un fenomen atât de frecvent de-a lungul existenței omenirii nu putea să nu fie reflectat în literatură și artă, unica modalitate prin care omul poate imortaliza grozăvia războiului, în speranța că tot el, omul, va învăța din lecțiile trecutului. Însă după cum vedem, omenirea nu și-a învățat lecția.

Filosofia războiului presupune că natura sa este inevitabil și fundamental înclinată către căutarea puterii în raport cu ceilalți și a dominației sale asupra celorlalți, construind o viziune ce conduce către un război al tuturor împotriva tuturor.

MATERIALE ȘI METODE

Metodologia cercetării se bazează pe sinteza surselor bibliografice pe tema lucrării, sistematizarea abordărilor privind impozitarea ecologică în diferite țări, în special în perioada războaielor. Cercetarea este un studiu analitic descriptiv, de sinteză, care tinde să scoată în evidență impactul major al războiului, în general și rolul acestuia asupra impozitării ecologice, precum și calității vieții populației, inclusiv identificarea unor recomandări necesare redresării problemei analizate.

Scopul cercetării. Scopul studiului este de a analiza impactul război în Ucraina asu-

pra bunăstării populației, impozitării și ecologiei a țării, punând în evidență necesitățile vitale, dar și felul în care se răspunde noilor provocări și schimbări în sfera socială, ecologică și economică.

Noutatea științifică a cercetării constă în generalizarea experienței mondiale privind taxarea şi impozitarea corectă, subvenționarea practicilor prietenoase mediului înconjurător, concluziile referitor la importanța impozitării ecologice pentru o dezvoltare durabilă în contextul crizei de securitate din regiune (război din Ucraina).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În ultimii douăzeci de ani, Misiunea Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) a efectuat evaluări ale impactului asupra mediului al conflictelor din Afganistan, Columbia, RD Congo, Kosovo și Balcani, Irak, Liban, teritoriile palestiniene ocupate, Somalia, Sudanul de Sud, Sudan și Siria. Toate aceste țări au suferit daune grave asupra mediului ca urmare a ostilităților.

Organizația Națiunilor Unite reamintește că mediul natural este protejat de dreptul internațional umanitar. Statele sunt obligați să utilizeze numai mijloacele şi metodele de război legitime, Protocolul adițional l-a consacrat principiul criteriului ecologic al dreptului conflictelor armate destinat să ilegalizeze mijloacele şi metodele de război ecologic [7,p.120].

Acest principiu este formulat în articolul 35 aliniatul 3 din Protocol în modul următor: „Este interzis să se utilizeze metode şi mijloace de război care sunt concepute să cauzeze sau de la care se poate aștepta să cauzeze daune întinse, durabile şi grave mediului natural”.

Cele mai importante aspecte legate de impozite în perioada conflictelor militare sunt următoarele:

1. Instituirea taxelor militare speciale. În unele cazuri, pot fi introduse taxe speciale pentru a sprijini armata și a restabili infrastructura. În Ucraina, de exemplu, a fost introdus un impozit militar în valoare de 1,5% din veniturile persoanelor fizice pentru finanțarea apărării țării.
2. Creșterea veniturilor fiscale. În timp de război, partide de guvernare încerca să crească veniturile fiscale pentru a finanța operațiunile militare și nevoile umanitare. Aceasta poate include introducerea de noi taxe sau creșterea ratelor existente. De exemplu, pot fi introduse accize suplimentare și impozite pe venitul persoanelor fizice și juridice.
3. Scutiri de impozite. Pentru a sprijini întreprinderile și cetățenii afectați de operațiunile militare, pot fi introduse scutiri de taxe sau amânări de impozitare, cote reduse de impozitare pentru anumiți contribuabili și scutiri pentru voluntari și organizații de ajutor umanitar.

În timpul unui conflict militar, statul poate consolida măsurile de control al plății taxelor și de a combate evaziunea. Acest lucru este important pentru a asigura venituri fiscale stabile în perioade de instabilitate economică. Totodată, după finalizarea războiu-

lui, taxele vor juca un rol cheie în finanțarea reconstrucției orașelor obiectelor industriale și refacerii infrastructurii.

Aproape orice conflict armat are consecințe negative asupra sistemului ecologic al Pământului. Semnificația lor poate diferi în funcție de tipurile de arme folosite și de zona implicată în ciocnire. Cei mai frecvenți factori care afectează natura care apar în timpul războiului sunt emisiile de substanțe nocive, consecințele exploziilor, lucrul cu substanțe chimice periculoase, scufundarea navelor și dezastrele de transport, distrugerea instalațiilor industriale periculoase

Urmare a începerii la 24 februarie 2022 războiului în Ucraina a dus la un șir de probleme: economice, ecologice, sociale etc. Violența războiului lasă urme în conștiința individului, cu ecou sumbru peste generații în foarte multe țări vecine. Țările din preajma conflictului nu vor revine la normalitate o lungă perioadă de timp.

În contextul conflictului militar din Ucraina, impozitele și politica fiscală joacă un rol semnificativ atât în finanțarea operațiunilor militare, cât și în susținerea economiei țării precum și situației ecologice.

În timpul conflictului militar, se folosește un alt tip de armă cu o umplutură chimică. Exploziile de bombe și mine duc inevitabil la modificări ale topografiei, precum și ale compoziției chimice a solului de la locul exploziei. Exploziile de muniție din tancuri sunt considerate deosebit de distructive. Vehiculele cu elemente de arme neutilizate (de exemplu, obuze) lăsate la locul bătăliilor reprezintă un pericol chiar și după mulți ani. Astfel, obuzele din Marele Război Patriotic se mai găsesc periodic în diferite țări. Au stat în pământ de mai bine de 70 de ani, dar sunt adesea în stare de luptă[8]. Rubrica EcoThreat a paginii oficiale Ministerului Protecției Mediului din Ucraina spune că o sursă separată de poluare este echipamentul militar distrus. Acum este vorba de peste 206 mii tone de deșeuri și peste 26 mii tone de emisii în atmosferă. [5]. În mod ideal, ar trebui eliminat cât mai curând posibil, dar ostilitățile continuă, deci nu există suficiente resurse pentru a face acest lucru.

Urmare mai multor acțiuni de război apa poluată intră în râuri. Cel mai mare impact negativ este acum asupra corpurilor de apă din sudul și estul Ucrainei. În unele așezări, nu există deloc apă curată. Situația cu aerul este similară, fiecare regiune are propriile probleme. Inspecția de Stat pentru Mediu din Ucraina a efectuat în conformitate cu metodele aprobate calculele aproximative ale daunelor pentru ecosistema în suma de 2.462 trilioane de hrivne. De exemplu, în suma de 8,03 miliarde UAH sunt poluate apele mării (66.802 kg de poluanți) [6].

Modificările aduse Codului Fiscal din Ucraina au legalizat Lista Teritoriilor adoptată de Ministerul Reintegrării. Prin urmare, dreptul de a nu plăti taxe ecologice pentru perioada 1 ianuarie 2022 - 31 decembrie 2022 se acordă plătitorilor care desfășoară activități pe teritorii care sunt incluse în Lista Teritoriilor cu conflict armar sau ocupate de Federația Rusă. În 2023, începând cu 1 ianuarie, eco-taxa nu se percepe și nu se plătește pentru elementele impozabile rezultate din teritorii incluse în Lista Teritoriilor cu conflict armar sau ocupate de Federația Rusă și terenuri contaminate cu obiecte explozive sau recunoscute ca potențial contaminate cu obiecte explozive [4].

Serviciului Fiscal de Stat al Ucrainei, precizează următoarele privind specificul perceperii unei taxe de mediu (denumită în continuare Taxa) în anul 2024 [3] :

Taxa de mediu este o plată națională obligatorie percepută asupra volumelor reale de: emisii de poluanți în aerul atmosferic de către surse staționare de poluare evacuări de poluanți direct în corpurile de apă, eliminarea deșeurilor, volumul real de deșeuri radioactive stocate temporar de către producătorii acestora , volumul real de deșeuri radioactive generate și volumul real de deșeuri radioactive acumulate înainte de 1 aprilie 2009.

Codul fiscal al Ucrainei prevede că, în cazul în care un contribuabil, de la începutul anului, nu intenționează să efectueze emisii, evacuări, eliminare sau formare în cursul anului de raportare, atunci un astfel de contribuabil trebuie să notifice autoritatea de reglementare relevantă de la locul unde se află surse de poluare și întocmește o declarație privind absența anului de raportare a obiectului de calcul al impozitului [3].

Taxa de mediu este un instrument important în strategia de dezvoltare durabilă. Nu numai că reduce impactul negativ asupra mediului, dar stimulează și tranziția către o economie verde, susținând inovația și îmbunătățind calitatea vieții populației. Implementarea și gestionarea adecvată a taxelor de mediu pot contribui în mod semnificativ la atingerea obiectivelor de mediu și economice.

CONCLUZII

Taxa de mediu joacă un rol important în timpul războiului și reconstrucția postbelică. În ciuda provocărilor semnificative pe care le reprezintă războiul, taxele de mediu pot ajuta nu numai la finanțarea nevoilor militare, ci și la refacerea și conservarea resurselor naturale. Toate conflictele militare sunt în primul rând războaie ale economiilor. Prin urmare, economia și afacerile trebuie să funcționeze. Pentru a face acest lucru, guvernele trebuie să adapteze povara fiscală la condițiile militare și să promoveze supraviețuirea businessului în condiții de război.

O taxă de mediu este un instrument de politică guvernamentală care vizează reducerea impactului negativ asupra mediului și promovarea dezvoltării durabile. În contextul războiului din Ucraina, introducerea și utilizarea efectivă a taxelor de mediu devine deosebit de importantă având în vedere impactul devastator al războiului asupra resurselor naturale și situația mediului în general. Impozitarea eficientă, sprijinul internațional și introducerea de tehnologii verzi pot ajuta Ucraina să facă față consecințelor războiului asupra mediului și să pună bazele dezvoltării durabile viitoare. Cooperarea internațională și integrarea taxelor de mediu în politicile economice globale sunt esențiale pentru dezvoltarea durabilă și prevenirea viitoarelor dezastre de mediu.

REFERINȚE

1. Cristina ȘARBAN, doctorandă, IMPACTUL RĂZBOIULUI DIN UCRAINA ASUPRA SECURITĂȚII ALIMENTARE ȘI INFLUENȚA ACESTUIA ASU-

PRA CALITĂȚII VIEȚII POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA Universitatea Tehnică din Moldova: [online] (idsi.md)
2. Dr. Gheorghe VĂDUVA „RĂZBOI ŞI CUNOAŞTERE" UNIVERSITATEA NAŢIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I" Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate În:https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/razboi_si_cunoastere.pdf
3. În:https://budget.uteka.ua/publication/budget-news-45-buxgalterskij-obzor-budget-220-osobennosti-vzimaniya-ekologicheskogo-naloga-v-2024-godu-1
4. În:https://buh.ligazakon.net/ru/news/219798_komu-ne-nuzhno-za-2022-i-2023-gody-uplachivat-ekonalog-s-uchetom-poslednikh-izmeneniy-v-nku--gns
5. În:https://ecozagroza.gov.ua
6. În:https://ecozagroza.gov.ua/damage/water
7. Ionel Cloşcă, Ion Suceavă, Drept internaţional umanitar, Ed. Şansa, Bucureşti, 1992, p. 120..
8. Роман Кравченко Экологические проблемы войны | Проблемы экологии войны [online] (ecoportal.info))